

Constantin PARASCHIVESCU

Vioara lui Aristofan

Chiar de Ziua Mondială a Teatrului, 27 martie, la Constanța a avut loc premiera spectacolului *Adunarea femeilor* de Aristofan. Autor grec, regizor grec – Yannis Margaritis. Cum cu două zile înainte a fost Ziua Republicii Elene, iar mesajul adresat anul acesta oamenilor de teatru a aparținut lui Iakovos Kampnellis, se poate spune că a fost o sărbătoare grecească la malul mării cu legende comune, unde nația care a dat lumii democrația și teatrul antic a fost omagiată și prin Zilele culturii elene organizate acolo și un festin în holul teatrului după stingerea prelungitelor aplauze. Un ziar local, în preajma premierei, recomandă spectacolul cu trei calificative: „satiric, modern, sexy”. Ia să vedem...

Dar începe duos. În fața unor panouri care închipuie o locuință (sau mai multe), cu înscriruri în diferite limbi ca în vremurile de restriște socială – „women, strong, femeia etc.” –, un bărbat subțirel cântă nostalgic la vioară, sensibilizând sufletele ca o lirică invocație către zei. Și poate că așa e, ceea ce urmează în fabulația satirică a dramaturgului fiind un pretext de înduișoare a spiritelor olimpiene pentru necazurile noastre *terre-à-terre*, pentru prostiile noastre și neputința de a ne orândui viața în armonie și bunăstare. Poate – nu știu. Îmi aduc aminte că un comentator francez spunea că Aristofan, ca poet „nu e satiric, nici epic; e liric” (Victor-Henry Debidour, *Aristophane*, 1962). Invocația ar putea fi îndreptată și către zeii din noi, dacă credem așa ceva, ignorați, leneși sau adormiți. Și apare *Praxagora* – nume ce indică înzestrarea ei cu darul elocvenței și al acțiunii, deopotrivă. Registrul se schimbă, devine impetuos, energic, la comanda ei autoritară care mobilizează femeile pentru a schimba ordinea în cetate. Gălăgioase, mirate, ele

invadează din sală scena, costumate în pantaloni, bluze și pălării negre, cu burțile umflate și umbrele albe în mână. „E ziua umbrelor deschise”, proclamă *Praxagora* (?) și le dezvăluie scopul deghizării: travestite în bărbați, se vor duce în Adunarea populară și vor prelua pârghiile guvernării, pentru că „ne-am săturat de necinstiți, corupți, demagogi”. Actualitatea nemulțumirii e parcă trasă la indigo cu expresii din zilele noastre, ceea ce ne face sceptici cu privire la soluționarea contradicțiilor sociale cândva, pe o cale politică sau alta. Dar ideea e nostimă, Aristofan se amuză propunând utopia, cu argumente de ascendență morală a femeii în multe privințe și chiar în eradicarea înșelătoriei, pentru că... cine se pricepe mai bine în treburile astea decât femeia? Are haz Aristofan, iar femeile din spectacolul lui Yannis Margaritis au savoare și vervă în însușirea ideii îndrumate de glasul ferm, articulat în forță, al Elenei Gurgulescu. Își pun bărbi și, luate de elan, cântă și dansează într-o frenezie modernă. Dar de la apariția lor, am avut o tresărire recunoscând în siluetele astfel costumate corul bătrânilor din *Phaedra* lui Silviu Purcărete, compus din femei. Nu se putea altfel?

Domnul Margaritis a mai colaborat cu teatrul din Constanța și i-am văzut în stagiunea trecută *Opera pentru viitorii dictatori* de Adonis Doriadis. I-am remarcat atunci știința compozițiilor de ansamblu, a tipologiilor și ritmul. Primele două însușiri le mai regăsim și aici, dar ritmul se pierde după două scene conduse cu pricepere și pendulează între interes viu și lăncezeală. De ce ne plictisim când *Praxagora* le expune lui *Blepyros* și *Chremes* detaliile noii guvernări feminine? E o scenă lungă, de întrebări și răspunsuri, care n-are nici măcar hazul – enervant uneori – al *talk-show-urilor*

televizate din zilele noastre. De ce scade interesul pentru momente cum ar fi predarea bunurilor personale de către *Chremes* la averea publică, sau concurența bătrânei cu tânăra femeie în ademenirea unui mascul viril? E drept, comedia nu dezvoltă o intrigă, ci o schemă cu episoade succesive ale unui joc premeditat, e drept și că autorii sunt elocvenți în interpretare, cu expresia comică pregnantă (Vasile Cojocaru, Nina Udrescu, Laura Iordan), sau nuanțată (Liviu Manolache) și burlescă (Eugen Mazilu), dar de ce simțim că elasticul se tot întinde ca o praștie care nu mai trage? Cu numere muzicale agreabile, dar în afara rostului unei gradații, cam ca la varietățile de la „Fantasio”, unde sunt permise? Domnul Margaritis lungește și e clar că, dacă ar fi concentrat acțiunea pe soluții mai ingenioase, impresia ar fi fost favorabilă în totalitate. În ceea ce privește licențiozitatea, nu cred că a exagerat cu ceva, ba chiar a pus un petic de catifea pe expresii deșucheate. Adaptarea și versurile cântecelor aparțin lui Vasile Cojocaru,

inspirat. Muzica, Michalis Grigoriou, cum am spus, agreabilă. Scenografia, Carmencita Brojboiu, cu reală fantezie. Și de interes real, fișele de creație ale realizatorilor, alcătuite de secretara literară, Anaid Tavitian.

Bătrânul viorist apare din nou, în chip de Aristofan, cu un surâs prietenos, blajin, ne spune câteva vorbe înțelepte și încheie utopia cu același cântec duios de vioară, invocație către zei. Care... unde or fi?

Teatrul „Ovidiu” din Constanța – Adunarea femeilor de Aristofan. Traducerea: Despina Hagiu. Regia artistică: Yannis Margaritis. Scenografia: Carmencita Brojboiu. Muzica: Michalis Grigoriou. Adaptarea și versurile cântecelor: Vasile Cojocaru. Coregrafia: Călin Hanțiu. Distribuția: Elena Gurgulescu, Diana Cheregi, Ana Maria Tramundana, Clara Ghiuvelechian, Laura Crăciun, Laura Iordan, Diana Lupan, Lăcrămioara Moscaliuc, Maria Nestor, Florina Bulgaru, Silvana Vișan, Raluca Tudorache, Vasile Cojocaru, Eugen Mazilu, Liviu Manolache, Lică Gherghilescu, Nina Udrescu, Cristina Oprean, Vali Bucur-Caracașian, Radu Niculescu, Iulian Enache, Alexandru Mereuță, Gabriela Belu, Daniela Vitcu, Cosmin Mihaie, Fiorentin Roman. Data premierei: 27 martie 2001.

Scenă din spectacol

